



การป้องกันและรักษา ภาวะตกเลือด... หลังคลอดจากมดลูกไม่หดตัว Postpartum hemorrhage

กลยุทธ์ LABOR

เพื่อป้องกันและรักษาตกเลือดหลังคลอด

L

Labor ห้องคลอดคุณภาพ

A

Assessment ใช้ถุงตวงเลือด **bleeding** เกิน 300 cc ต้องรักษาทันที

B

Stop bleeding ให้เลือดหยุดภายใน 30 นาที ยาล้างเลือดพร้อมใช้ ถ้ายังไม่หยุดส่งต่อทันที

O

On time refer ส่งต่อปลอดภัย **vital sign** ต้อง stable

R

R Ready team ทีมงานห้องคลอด มีประสิทธิภาพ

หลักการดูแลรักษา

1. ได้รับการวินิจฉัยเร็วที่สุดและรักษาให้ทันการณ์ ซึ่งปัญหามักจะเกิดในช่วงโหม่งแรกหลังคลอด
2. ไม่ควรปล่อยให้เกิดความดันโลหิตต่ำจากการเสียเลือดมาก เพราะจะยิ่งทำให้มดลูกไม่ตอบสนองต่อยากระตุ้นการหดตัวและทำให้เลือดไม่แข็งตัวตามมา ซึ่งจะทำให้การดูแลรักษาซับซ้อนมากขึ้น

การป้องกัน

1. การฉีดยากระตุ้นการหดตัวของมดลูกหลังทารกคลอด ได้แก่ ยา Oxytocin จำนวน 10 ยูนิต เข้ากล้ามเนื้อ หลังทารกคลอด (ภายในไม่เกิน 1 นาที)
2. การตัดสายสะดือทารกหลังคลอด 1-3 นาที (ป้องกันภาวะซีดในทารก)
3. การทำคลอดรกโดยวิธี controlled cord Traction(ถ้าทำได้) หรือ ทำคลอดรกโดยวิธี Modified crede's maneuver และวิธีอื่นๆ ตามมาตรฐาน
4. หลังจากรกคลอดแล้ว จึงทำการวัดคลั่งมดลูก ทุก 15 นาที จนครบ 2 ชม. (ตรวจสอบจาก แนวทางปฏิบัติ และ CPG)

สรุปขั้นตอน การดูแลและบำบัดภาวะตกเลือดหลังคลอดจากมดลูกไม่หดตัว

Uterine atony

1. ขอความช่วยเหลือ (Call for help) แพทย์ผู้ที่มีประสบการณ์ / วิสัญญีแพทย์
2. ประเมินทางเดินหายใจ การหายใจ และการไหลเวียนของเลือด
3. ให้ออกซิเจน
4. เริ่มต้นให้สารน้ำ crystalloid เข้าเส้นเลือดดำ Ringer Lactate Solution (RLS)
5. ประเมินความดันโลหิต ชีพจร และการหายใจ
6. สแกนปัสสาวะและประเมินปริมาณปัสสาวะ
7. ประเมินความจำเป็นในการให้เลือด
8. สั่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ
 - Complete blood count หรือ Het.
 - การแข็งตัวของเลือด เช่น PT, PTT.
 - หมู่เลือด / จอมเลือด (Blood grouping and cross motching)

ให้การรักษภาวะ uterine atony (Treatment of uterine atony) • นวดมดลูก (uterine massage) • ให้อาหารกระตุ้นการหดตัวของมดลูก(uterotonic drugs):

- 1 ให้อาหาร Oxytocin ทันทีที่วินิจฉัยว่ามี PPH โดย ให้ oxytocin ขนาด 20-40 ยูนิต ในสารน้ำ 1 ลิตร โดยให้ 60 หยด/นาที และให้ oxytocin 10 ยูนิต เข้ากล้ามเนื้อ ถ้าเลือดหยุดแล้วให้ oxytocin ทางหลอดเลือดดำอย่างต่อเนื่อง (20 ยูนิตในสารน้ำ 1 ลิตร โดยให้ 40 หยด/นาที) จนกระทั่งเลือดหยุด **ภายหลังให้อาหาร oxytocin 5 นาที ประเมินผลของยาภายหลังให้อาหาร oxytocin ถ้ายังเสียเลือดอยู่** **ประเมินผล 5 นาที**
- 2 ให้อาหาร Ergometrine ให้ 0.2 มิลลิกรัม เข้ากล้ามเนื้อ ให้ซ้ำได้ทุก 15 นาที แต่ไม่เกิน 1 มิลลิกรัม (ห้ามใช้ใน PIH, โรคหัวใจ, HIV) **ประเมินผลของยาภายหลังให้อาหาร Ergometrine 5 นาที ถ้ายังเสียเลือดอยู่** **ประเมินผล 5 นาที**
- 3 ให้อาหาร Misoprostol ให้อาหาร Cytotec ขนาดระหว่าง 200-800 ไมโครกรัม (1-4 เม็ด) รับประทานหรือ อมใต้ลิ้น **ประเมินผลของยาภายหลังให้อาหาร Cytotec 5 นาที ถ้ายังเสียเลือดอยู่** **ประเมินผล 5 นาที**

ภายหลัง 30 นาที หลังให้การรักษ ถ้าเลือดยังไม่หยุด สำหรับโรงพยาบาล ชุมชน ให้เตรียมส่งตัวผู้ป่วยไปยังโรงพยาบาลทั่วไป หรือโรงพยาบาลศูนย์

- 1 ถ้ายังมีเลือดออกอยู่ (If bleeding continues)
 - Nonsurgical uterine compression
 - Bimanual uterine compression
 - Balloon or condom temponade
 - Uterine artery embolization
- 2 ถ้ายังมีเลือดออกอยู่ (If bleeding continues)
 - Compression sutures
 - Artery ligation (uterine, ovarian, internal iliac)
- 3 ถ้ายังมีเลือดออกอยู่ (If bleeding continues)
 - Hysterectomy
 - If intra-abdominal bleeding occurs after hysterectomy, consider abdominal packing

* ถ้าเสียเลือดมาก อาจให้อาหาร ทั้ง 3 ตัว พร้อมกันเลย เพื่อหยุดเลือดโดยเร็ว เพื่อความปลอดภัยของมารดา